

Libris användargrupp katalogisering, 2020-11-19

Minnesanteckningar

Närvarande:

- Harriet Aagaard, sammankallande, Kungliga biblioteket
- Eva-Lisa Holm Granath, Linköpings universitetsbibliotek
- Björn Nyqvist, Norrköpings stadsbibliotek (Götabiblioteken)
- Pär Johansson, Musik- och teaterbiblioteket
- Katja Naischtein, adjungerad sekreterare, Kungliga biblioteket
- Ingela Dahlin, Nordiska Afrikainstitutet
- Ulrika Orloff, Stockholms stadsbibliotek
- Isabel Folkesson, Göteborgs UB
- Ingrid Dannberg, BTJ
- Olof Osterman, Kungliga biblioteket
- Daniel Flood, Kungliga biblioteket
- Jörgen Boman, Västerås stadsbibliotek

Adjungerade till punkt 3:

- Johanna Robinson Aalto, Kungliga biblioteket
- Henrik Ardesjö, Kungliga biblioteket
- Tuija Drake, Kungliga biblioteket

1. Föregående minnesanteckningar

Minnesanteckningarna godkändes med en förändring som Ingela meddelat.

2. Libris användardag – vad tyckte ni?

Libris användardag diskuterades. En fördel med dagen var att personer som vanligen inte brukade delta hade möjlighet att delta när det var digitalt. Ingela berättade att hennes chef samt alla kolleger deltagit. Men trots digitalt mingel saknade vi möjligheten att träffas och utbyta tankar.

I övrigt var de som deltagit, eller kunde rapportera från kolleger som deltagit, nöjda med dagen som helhet. Vissa programpunkter, som om Digiteket och pandemiberättelserna, fanns det delade meningar om. Eva-Lisa saknade mer information om verksamheten.

Presentationer kommer att läggas ut, men det kan ta längre tid nu på grund av den nya lagen om tillgänglighet.

3. Förvaltningsorganisation

Johanna Robinson Aalto, Henrik Ardesjö samt Tuija Drake var adjungerade till mötet för att prata om framför allt Libris i KB:s förvaltningsorganisation. Libris hör hemma under Samordna Biblioteksväsendet och Främja Forskning (FO SBFF). Där samlas ansvar för flera andra system. Johanna är produktledare, Henrik förvaltningsledare IT och Tuija förvaltningsledare för verksamheten. De tar hjälp av verksamhetsspecialister och IT-specialister vid behov. Strategisk prioritering och budget tas upp av styrgruppen. Planering av aktiviteter görs för 1-2 år framåt och presenteras i en roadmap.

Den roadmap som tas fram är på hög nivå och tar upp teman. Aktiviteter behöver planeras i detalj. Nya behov kan uppkomma och beslut kan tas löpande. Större behov behöver stämmas av med styrgruppen.

Förvaltningsorganisationen är under uppbyggnad och man arbetar med att förbättra rutiner. Användargruppen var intresserad av hur samverkan med bibliotek kommer att ske. Det gäller Libris katalogisering samt andra tjänster och att kunna ge synpunkter när målbildsarbetet för Nationella tjänster startar. Johanna var angelägen om att skapa tydliga kanaler för samverkan i olika typer av frågor. Libris användargrupp katalogisering kan vara en kanal. Biblioteken kommer att få information om den planerade kommunikationsplanen.

Eva-Lisa föreslog återkommande möten med användargrupp som input till planeringsarbetet. Det är viktigt för biblioteken att få återkoppling om vad som händer. Tuija lyfte fram att förslag och buggrapporteringar som sker genom användargruppen ska rapporteras till FO SBFF genom Harriet.

Johanna berättade att ett KB internt målbildsarbete kommer göras först och biblioteken kommer att få ett förslag att diskutera. Harriet infogade att även Arbetsgruppen för Dewey är intresserad av att delta när det gäller möjlighet till ämnessökningar.

Frågor ställdes också om id.kb.se, som arbetsgruppen tyckte var lite svåränvänd. Isabel undrade vilken den primära målgruppen för id.kb.se var?

Tuija informerade om den kommande uppdateringen av Libris katalogisering, version 1.20.

4. Ny organisation på KB

Harriet informerade om KB:s nya organisation som kommer att träda i kraft till årsskiftet, men att förändringar kommer att kunna ske under våren. Harriet och Katja kommer att ingå i Enheten för Metadata som ligger under Avdelningen för Insamling och metadata. Enheten för Metadata får ett nytt ansvar för Nationalbibliografin. Däremot flyttas Libris kundservice till Avdelningen för bibliotekssamverkan och forskningsstöd.

Den nya organisationen skiljer inte på digitalt och tryckt när det gäller insamling. Ett tydligt mål är att genomföra ett metadataskifte där manuell katalogisering kan minskas och mer metadata generas maskinellt. Att ansvar för nationalbibliografin hamnar på Enheten för metadata borde kunna stödja detta eftersom det blir lättare att samarbeta med katalogisatörer som utför manuell katalogisering.

5. Metadataskiftet

Katja informerade om det stora projektet Metadataskifte vars syfte är att samla och koordinera insatser mot en mer effektiv och automatiserad metadatahantering samt öka kompetensen bland personalen. Katja och kollegan Andreas Andersson är nu i avslutningsfas av projektets första aktivitet, Kartläggning av metadataflöden. Under denna aktivitet har vi tillsammans med en arbetsgrupp samlat in och beskrivit metadataflödena på olika enheter. Resultatet blev en ritning i verktyget Miro, där vi dokumenterade olika händelser i metadataflöden sådana som överföringar och bearbetningar, vilka system och enheter som utförde dem samt förändringar i metadata format och innehåll. Se bilaga 1.

6. Verk i Libris

Olof visade och berättade om utbrytning av verk i Libris katalogisering. Han utgick från Häxan av Camilla Läckberg. Den har kommit ut som inbunden, pocket och e-bok och dessa kan dela verk. Vanligen utgår man nog från en post och skapar inte verk utifrån mallen. Det är då bra att titta på metadata för olika utgåvor i Libris och välja den med bäst metadata.

Man behöver vara noga med vad som ska vara på verksnivå och vad som ska vara på instansnivå. Det är bra att titta lite innan man bryter ut verksdelen. Det kan t ex finnas en innehållsförteckning som kunde passa på verket och som då skulle kunna flyttas till verket. Anmärkning om originalupplaga är fortfarande under

diskussion. Det är inte klart om det ska finnas på verket eller på instansen. Ingrid menade att information om originalåret är viktiga metadata för verket.

När man ska bryta ut verket börjar man med att söka efter verket för att se om det redan finns ett verk att länka till. Annars skapar man ett verk utifrån den lokala entiteten. Det är möjligt att förhandsgranska verket, men Olof föredrog att titta i förväg.

Harriet menade att det inte tar mer tid att bryta ut verk när man katalogiserar, men att det kommer att ta tid att städa. Vem som ska göra städarbete är inte färdigdiskuterat, liksom en del andra praktiska frågor. Det är därför det är bra att NB börjar bryta ut verk och att andra väntar lite. När alla librisbibliotek ska börja bryta ut verk måste det finnas tydliga anvisningar.

Diskuterades hur vi gör med utländska originalverk. Olof menade att man gör på samma sätt, men att vi väntar lite längre med översatta verk. Ingrid berättade att de på BTJ ser över modellen med förkortad katalogisering av skönlitteratur i Libris. Den verksmodell KB presenterar verkar påminna mycket om denna.

När man skapar verk är det bra att ha det i en ny flik. Än så länge behöver flera saker läggas till, t.ex. Har titel. Den bör kunna hämtas från instansen, men funktion har inte utvecklats än. Det är bara huvudtiteln som ska tas med, inte en undertitel. Om undertiteln är viktig för identifiering av verket bör denna kunna läggas till, men var det ska läggas, t.ex. som varianttitel, har inte diskuterats färdigt. Det är lite förvirrande, eftersom Övrig titelinformation kommer med i den snippet som läggs till när man väljer Har titel/huvudtitel. Glöm inte att spara verket, annars syns inte förändringarna när man går tillbaka till fliken med instansen.

Olof visade även sökning på titeln Häxan och diskuterade vilka som skulle kunna vara aktuella för länkning till verket. Viktigt att tänka på då är att se om det finns verksdata som borde flyttas över till det utbrutna verket. Annars kommer detta att försvinna när man länkar till det utbrutna verket.

Isabel och Ulrika kände sig lite förvirrade över verk i Libris, de är ju både verk och uttryck om man ser till RDA. Harriet informerade om att Library of Congress skapat hubbar för att länka ihop BIBFRAMEs verk/uttryck med ett verk. SHARE-VDE som också använder BIBFRAME-modellen har lagt till superverk.¹ Det är än så länge lite oklart om KB kommer att utöka modellen i linje med t. ex. Library of Congress, men det kommer i så fall inte att ske nu.

Modellen för verk diskuterades och flera i arbetsgruppen menade att informationen om verk varit lite otydlig. Harriet påpekade att i den verksmodell

¹ [SHARE-VDE](#)

som finns i Libris kommer att relationer av olika slag finnas mellan verken. Det finns relationer för översättningar, men det behövs fler relationer.

En viss förvirring rådde om vad som var verk och vad som var instans i gränssnittet. Harriet berättade att flera av de som testat verk på KB efterlyst tydligare markering, t. ex. med färg, av ett utbrutet verk.

Pär påpekade att det kan vara svårt att veta om verken i Libris är identiska utan tillgång till manifestationerna.

Eva-Lisa och Ingrid efterfrågade tydlig information till biblioteken när NB börjar bryta ut verk.

7. Vem katalogiserar i Libris? Vilka skyldigheter har vi? Vad är Librispraxis?

Harriet inledde en diskussion om Librispraxis och vilka skyldigheter som katalogiserande bibliotek har. Harriet undrade om det är möjligt att ställa samma krav på alla bibliotek? Librisavtalet säger att biblioteken har skyldighet att ha tillgång till personal med tillräcklig katalogiseringskompetens. Se bilaga 2.

Eva-Lisa tyckte texten från Librisavtalet var tydlig angående skyldigheter och undrade om det fanns tillgängligt? Linköpings universitetsbibliotek borde ha ett gammalt avtal, men Eva-Lisa har inte sett det. Eva-Lisa tyckte även att det var beklagligt att bibliotek la sig på miniminivå utan ämnesord och klassifikation på grund av tidsbrist.

Isabel var också intresserad av texten i Librisavtalet. För gamla librisbibliotek är det ju inte samma avtal som de en gång skrivit på. Hon menade att det vara viktigt att följa librispraxis, men hänvisade till att enligt Librisavtalet har KB skyldighet att tillhandahålla praxisen. Harriet beklagade att det inte har skett på ett tillräckligt bra sätt under senare år när informationen splittrats på olika webbsidor. Det är nu tänkt att förbättras genom arbetet med Metadatabyrån.

Ingrid lyfte fram auktoritetsarbetet och att NB inte arbetar lika mycket med detta längre och det då kan påverka andra bibliotek som tycker att det kan vara okej att inte göra så mycket. Hon tog även ett exempel med en engelsk post där många bibliotek lagt bestånd utan att uppgradera metadata. Ingrid tyckte det var osolidariskt med tanke på de bibliotek som lägger resurser på katalogisering. Att för många bibliotek räknar med att någon annan ska göra jobbet.

Harriet tyckte att detta var kärnfrågan som vi behövt diskutera, men att det tyvärr inte är troligt att biblioteken får mer tid för katalogisering. Det är möjligt att KB kan hjälpa till genom maskinella insatser via Metadataskiftet.

Björn trodde att låg kvalitet skulle kunna bero på kompetensbrist och inte enbart på tidsbrist.

Ingela efterlyste information om KB:s fastställda obligatoriska element som nämns i texten "Information till alla Librisbiblioteken"² Olof trodde det som menades fanns i Librispraxisen. Harriet tar Ingelas fråga vidare till kolleger som bör uppdatera texten.

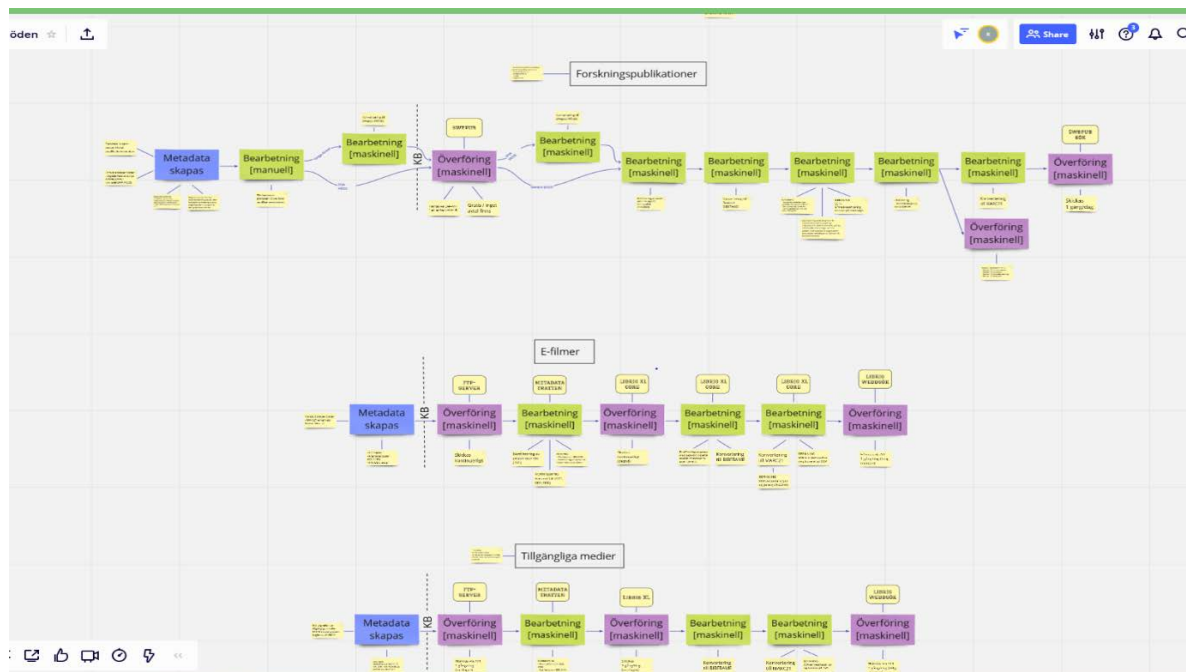
Ullrika efterlyste information till bibliotekschefer om katalogisering och behov av tid för arbete och kompetensutveckling.

8. Övrigt

- Olof informerade om att NB fört statistik över antal preliminära poster som fått ändrat huvuduppslag vid katalogisering. Det var 19 stycken under en period av två månader. Det tyder på att det inte är ett stort arbete att skicka ut cxz-meddelanden om detta. Det har dock ännu inte beslutats på NB och dessutom behöver ett beslut förankras i den nya organisationen. Ingela meddelade att hon skickat cxz vid ändring av huvuduppslag på en preliminär post och tyckte att det var en bra rutin.
- Ulrika berättade att hon fått synpunkter från kollega som katalogiserar ryska och som ändrat romaniseringsschema för ryska från transkribering till Librispraxis som är translitterering. Även BTJ har börjat translitterera ryska. Katja informerade om att det enligt Librispraxis är tillåtet att använda både transkribering och translitterering och därmed skapa dubblettposter. Dessa skulle sedan korslänkas, men detta är inte längre möjligt att göra. Det är kanske dags att återuppta diskussion om romaniseringspraxis för ryska nu när flera katalogiserande institutioner som Btj och Stockholms stadsbibliotek har övergått till translitterering

² [Information till alla Librisbiblioteken](#)

9. Bilaga 1

10. Bilaga 2

Punkter från Librisavtalet samt utskick från januari:

- Metadata ska registreras enligt gängse regler och tillämpningsföreskrifter och hålla tillräckligt god kvalitet. Med tillräckligt god kvalitet avses att informationen ska kunna återsökas och presenteras på ett enhetligt och överskådligt sätt.
- ha tillgång till personal med tillräcklig katalogiseringskompetens
- följa aktuella anvisningar för katalogisering och auktoritetskontroll m.m.
- [Utskick vi diskuterade i våras:](#)